

آیا در صورت بروز بحران کلمات به تنهایی موثر خواهند بود؟

آیا نیروهای نظامی می‌توانند پیام‌های خود را به شکل موثرتری انتقال دهند؟ مرکز اروپایی مؤسسه رند مفهوم ارتباطات راهبردی جدید ناتو را بررسی می‌کند.

پیشینه

فناوری‌های مدرن دنیای ارتباطات را دگرگون ساخته‌اند. در جهان امروز، هر فردی می‌تواند به شبکه تلفن همراه دسترسی داشته باشد یا از طریق اینترنت مطالبی را حتی برای دوستان خود در مناطق دور دست ارسال نماید. مسئولیت دولتها در کنترل ارسال پیام به مخاطبان هدف با بروز این انقلاب اطلاعات به مراتب سنگین‌تر شده است. بویژه در موقعیت‌هایی که به سرعت در حال تغییر باشند. این مسئله بویژه در مورد ائتلاف‌های نظامی مصداق پیدا می‌کند. در این ائتلاف هرچه تعداد شرکا بیشتر باشد، رسیدن به یک اجماع کلی در زمانی کوتاه نیز دشوارتر خواهد شد. دشمنان ناتو نیز از امتیاز دسترسی به اطلاعات محلی و برخورداری از یک ساختار انعطاف‌پذیر و نه چندان رسمی سود می‌برند.

رهیافت پژوهش

در سال ۲۰۰۹، ناتو مفهوم ارتباطات راهبردی را بسط داد که هدف آن ارتقای سرعت و هماهنگی بین کلیه واحدها بود تا بدین ترتیب مخاطبان مورد نظر در خصوص اقدامات ناتو به اطلاعات منسجم، غیرمغرضانه و به موقع دست یابند. مرکز نیروهای مشترک فرانسه برای توسعه مفهوم، دکترین و بررسی (CICDE) از مرکز اروپایی مؤسسه رند درخواست کرد تا برای تبیین این مفهوم و بررسی ارتباط آن با دولت فرانسه همکاری لازم را بنماید. اندیشکده رند در خصوص ادبیات موجود در این حوزه مطالعاتی داشته و با نیروهای ناتو، ایالات متحده آمریکا و فرانسه نیز مصاحبه کرده است. این اقدامات گوشه‌هایی از دغدغه CICDE نسبت به راهبردهای نفوذ نظامی را تشکیل می‌دهد.

تبیین مفهوم

مؤسسه رند در راستای تبیین مفهوم ارتباطات راهبردی، تعریف ناتو از این مفهوم را بررسی کرد. در اصل، کلیه پیام‌های ارسالی باید دارای ویژگی‌های زیر باشند:

- منسجم: براساس هماهنگی بین و در درون واحدهای مختلف
- لحظه‌ای: نتیجه تصمیمات به‌موقع
- معتبر: زیرا صحت و سقم آنها واقعاً اثبات شده است
- شفاف: بطوریکه برای بسیاری از مخاطبان قابل درک باشد

قابلیت‌های نظامی

عملیات‌های اطلاعاتی
دیپلماسی عمومی

ساختارهای شبکه برای افزایش هماهنگی

ساختارهای نظامی سنتی، سلسله مراتب فرماندهی مشخصی دارند اما ممکن است برای برقراری ارتباط سریع در محیط‌های در حال تغییر با مشکلاتی روبرو شوند. در مقابل، ساختار شبکه‌ای انعطاف‌پذیر از انسجام و سرعت بیشتری برخوردار است. اما سلسله مراتب فرماندهی آن ممکن است چندان شفاف و مشخص نباشد. ارتباطات راهبردی به تعادل بین سلسله مراتب و هماهنگی نیاز دارد.

روایت دولت (گفتار و کردار)

کمک‌های بشردوستانه
پروژه‌های توسعه

آزوبیشی

اطلاع‌رسانی در خصوص روند تصمیم‌گیری فرانسه. تیم پروژه اظهار داشت که مفهوم ارتباطات راهبردی می‌تواند راهبرد کنونی ارتباطات دولت فرانسه را در شرایط بحرانی کامل نمایند. در کنفرانسی که در آموزشگاه نظامی پاریس برگزار شد، نکات مربوط به ساختارها و منابع مورد بحث و گفتگو قرار گرفت و هم‌اکنون نیز در دست بررسی است.

دیدگاه‌های جدید برای سایر کشورهای عضو. سایر کشورهای عضو ناتو از این رویکرد در جهت افزایش درک خود از ارتباطات راهبردی و چالش‌های احتمالی در زمان اجرایی شدن آن بهره می‌برند.

جایش دیوار حائل: هماهنگی در مقابل جدایی

پیام‌های منسجم به هماهنگی بین واحدهای عملیاتی و عمومی وابسته است که در صورت فقدان آن ممکن است بین اهداف تضاد ایجاد شود. این دو واحد باید در تعامل با یکدیگر باشند اما بین خود به «دیوار حائل» نیاز دارند تا از لحاظ عملیاتی مانع از انتشار اطلاعات مهم در سطحی وسیع و از طریق واحد روابط عمومی شوند. ناتو این مسئله را در چارچوب مدل‌های مختلف در افغانستان بررسی کرده است اما در پیدا کردن یک ساختار کارآمد همچنان با مشکلاتی روبرو است.

ساختار فرماندهی براساس دکترین ناتو دیوار حائل وجود دارد اما ایجاد هماهنگی بین روابط عمومی و واحدهای عملیاتی دشوار است

ساختار جایگزین همکاری عرضی در نهایت با عبور از دیوار حائل توسط واحدهای عملیاتی به مدیریت راهبردی بالفعل منجر می‌گردد

ساختار جایگزین هماهنگی راهبردی بهتر اما هیچ دیوار حائلی بین روابط عمومی و واحدهای عملیاتی وجود ندارد

